

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LA JOB

Một bậc anh-hùng của nước Ai-nhĩ-Lan:

ARTHUR - GRIFFITH

NGƯỜI VIẾT BÁO CÓ TÔN CHỈ - KHÔNG THAM PHÚ QUÍ

(Tiếp theo và hết)

Xem đến cách viết và của ông với nghề viết báo, không ai không cảm động. Có dân vì tiền bạc danh tiếng mà làm chuyện dơ bẩn như phần nhiều người mà chúng ta thường thấy!

Một ngày chỉ lối cảm cụi trong một căn nhà chật hẹp chỉ lo viết báo. Một tờ báo từ trang nhất chỉ trang chót, đều là bài ông viết ra. Không phải viết bài mà thôi, nào sắp xếp chữ, xem sóc việc in, thế mà trường trái mấy năm, ông chỉ lãnh mỗi tuần lễ có 30 shillings! (shilling: tiền Anh, bằng 2/5, lần lần tái chính bực ông chỉ lãnh lại 12 shillings!). Nếu một người thợ nào mà lãnh số lương như thế, họ không bán công thì chờ /s, một viên phóng sự Pháp đã nói như vậy.

Báo ông chủ trương, có phải được phía nào xoay phía ấy đâu! Một tờ báo tôn chỉ rất chân chính. Không số báo nào ông không chỉ về cho người Ai biết tới chỗ tha đạo không khéo của nhà chánh trị Anh. Với đoạn lịch sử nước Hung-gia-lợi, ông có kể qua một đoạn có mấy người Áo tới dò dụ ông Deack, một người Ai quốc của nước Hung, rất vui:

«Mấy người Áo tới nhà ông Deack, một người Ai quốc của nước Hung, muốn dò dụ ông, nhưng ông này trả lời: «khi nào các ông chịu nhận biến pháp của nước tôi, khi ấy tôi mới chia lời các ông».

«Một người Áo hỏi: Hiến pháp 17 e - Hiến pháp năm 1848 chờ hiến pháp gì?

«Anh không thấy đám các mạng Hung-gia-lợi đã tan hết sao?

«Hiến pháp vẫn còn luôn.

«Anh nói vậy chờ hiến năm 1848 chẳng qua là chuyện bày đặt thôi.

«Hiến pháp vẫn còn luôn.

«Anh Deack này, để tôi nghĩ cho anh nghe.

«Không cần nghĩ, hiến pháp vẫn còn luôn.

«Bây giờ một người Áo vào đây ta mà tôi bỏ dứa: Này, anh tưởng làm vậy thì vấn đề Hung-gia-lợi sẽ giải quyết sao?

«Sao lại không? ông trả lời.

«Vị cơ gì?

«Có gì là đầu / nếu một người nào đem một hộp nút khác gài vào một cái áo mưa, tất nhiên phải mở cái hộp nút ấy chứ sao?

«Hay chưa, người ta cũng có thể cắt bỏ hộp nút đó đi chứ?

«Nếu cắt bỏ hộp nút kia đi thì làm sao mà gài cái cái áo mưa cho được?

«Câu nói cay chua của ông Deack làm cho mấy người Áo phải lui chừa chừa biệt...»

Hai đầu ông viết báo chỉ có một mình; sau ít lâu có nhiều người giúp. Báo của ông chủ trương phần nhiều người xem tới cho là khó hiểu, vì họ quen xem những báo mới trở lại ngoài mặt. Vì thế mà báo ông bán ít chạy.

Càng thiệt như vậy. Ai đời từ trường như đến trường chót, ông kéo ra nào là bài nói về lịch sử, nào văn chương, nào chánh trị, nào kinh tế, cho đến thời sự quan hệ v.v. Tóm lại, tờ báo không thua người ta chỗ nào, chỉ thua là chỗ không chịu theo

lòng riêng mỗi người mà thôi.

Tuy báo xem khó hiểu, nghĩa là đối với hạng người tầm thường, còn những bậc trí thức lại chịu ảnh hưởng của tư tưởng gắt gao.

Số lương cấp cho ông đầu quá mặt, nhưng nào ông có vì sự tăng

thiểu mà đem ngon bát theo chủ nghĩa «kiếm xu», dựa nịnh quyền

quy để bán rẻ danh giá đâu. Nếu ông

xỉa có cái óc đó, thì họa là giàu sang không ai bị ập trong khi một

tờ báo ở New-york (Mỹ) kèn ông

sang viết, chịu đưa trước một nghìn

shillings, và thường cấp cho mỗi năm

một nghìn nữa. Một người nào đứng

vào địa vị ông, thấy món tiền đó,

sao cho kuối lòa mắt mà nói: «Mặc

kệ, dân Ai làm gì chúng ta, ta mở

bút phớt nhét số tiền kia cái đã!».

Thế mà cái lòng trong sạch của

ông chẳng màng mỗi lợi ích chút nào.

Ông có tánh lãnh đạm với tiền

bạc một cách lạ:

Có một bữa cùng anh em bạn tới

tiệm ăn cơm. Nói cho đúng, trong

túi ông cũng không được vớt cho

lắm, thế mà ông có để cho mấy

người kia tính liễn dần!

Lại có một bữa ông ta mời bạn

ăn cơm, nhưng tưởng còn khá tiền,

(X m qua trang 4 cột 1)

Một cuộc thay đổi trong

quan trường rất quan hệ

(Tiếp theo trang nhất)

Các quan trường này là thuộc về

lớp trẻ trong quan trường đã có nếp

tuý được nhiều tây học và có tiếng

là được khỏi cái tệ tham nhũng mà

quano lại người Nam thường hay

mang tiếng.

Vì lòng nhiệt thành với công lý

và cuộc lộn bộ nên đức Bảo-Đại

đã quyết lòng trừ các đấng nịnh

lạm của cái máy cai trị cũ và làm

cao tiến diệt hẳn lần các lối

cai trị xưa, vì không còn hợp với

thời nữa, và làm trở ngại cho sự

biến cải của xã-hội Việt-nam theo

các đề kiến ở buổi đời mới.

KHO CHUYỆN...

Sau cuộc biến động ở huyện Vĩnh-bảo (Bắc-kỳ) lúc tháng Fevrier 1930, có một người trọng yếu trốn thoát, nay đã bị bắt lại. Người ấy tên là Tư, người làng Cổ-am, huyện Vĩnh bảo, tỉnh Hải dương.

Chiếc tàu Atlantique của Pháp bị cháy hôm trước, nay người ta sửa lại làm một cái có lao nổi (ile flottante) neo lại giữa Đại-lạc-dương để làm sân cho máy bay đáp nghỉ.

Hiện nay ở bên Pháp có gần 70 cái khám chỉ nhốt có 6 người tội mà thôi.

GIAM GIÁ

Vì kinh tế không hoàng, vì quan lại bị giảm lương, nên các nhà buôn đều phá giảm giá, về sách HAN-VIET tự-diễn (đã ra trọn bộ 2 quyển), chúng tôi định bán bớt từ nay giảm giá như sau này:

Hạng thường 6500 một bộ
Hạng đóng bì vải 7500 một bộ
Mua buôn trừ hoa hồng 20 phần 100.
(Xin hỏi điều kiện bán buôn).

QUAN-HẢI THƯ-ĐIỂM

27 Rue Gia-Long -- HUẾ

KHÍ TA KHÁT

NƯỚC

Antélate pha với ít nước lã là một vị giải khát rất tốt. Uống rất ngon thơm, không bở mà môn miệng không khô khan lại không có một tí rượu nào.

Antélate làm toàn bằng chất rất đặc của cam-thảo, thanh-long dấm và các cây thơm. Nó vài giọt vào một cốc nước lã, hay một thìa cà-phê vào một lít nước thì được một vị giải khát rất tốt, giúp cho sự tiêu hóa, trị các chứng sốt rét, hợp theo cho các thuốc địa

(đồng đã 30 năm này ở Algérie, Tunisie, Maroc, Đông Dương, AOF, AEF, v.v.).

Antélate đựng bằng hộp nhỏ pha được 30 hay 80 lít nước rất khát, bán ở các nhà bảo chế, các nhà tạp hóa, cũng các nhà bán đồ ăn. Nếu không mua được thì gửi theo 5 quan cho M. PERROT

ANTÉLATE Voiron (Isère) (France) rồi tức nhận được ít mẫu pha đủ 30 hay 40 lít nước rất khát mà không mất cước.

Có bán ở Huế: M. IMBERT

Bảo chế Centrale ở Đông Pháp

XIN ĐOAN

Nếu dùng 2 phương thuốc này mà

bệnh không lành thì, được hoàn tiền lại.

1/ Thuốc trừ ho lao truyền

nhĩm, họ kẻ ra dấm, ra huyết, họ kinh niên, lần mấy cũng trị được. Phương thuốc này hiện nghiệm lắm, chúng tôi muốn

các nơi đều biết mua dấm, nhưng không đủ vốn mà khước từ, vậy ngài nào có tiền muốn phát hành thuốc ấy, xin

viết thư thương lượng, chúng tôi sẽ nhượng cho nhiều quyền lợi, và gửi thuốc cho mà thí nghiệm thử xem. Hộp nhỏ 150, hộp to 250.

2/ Thuốc trừ tuyệt Bạch thốn

trùng. (sản xo-mit-tan) đã được làm người dùng vì nhiều thử nghiệm (đã đăng vài báo như báo T. D.) Thuốc ăn hóa và đã dùng mỗi hộp 50, 2 hộp để làm

Thơ và mận để gửi cho: M. NGUYỄN-TRUNG-THAM

Quảng-đô - Đông-hải

VIỆC TRONG NƯỚC

Tin thêm về đoàn máy bay của Đông dương đến Huế

Hạm đội hàng không của Đông-dương ở Hanoi do hàng không đại tá Kraemer chỉ huy, vừa rồi có tổ chức một cuộc bay khắp Đông-dương. Khởi đầu từ Hanoi bay vào trường bay Biên hòa (Nam-ky), đi ngang qua Vinh có ghé lại. Từ Nam ky đoàn phi cơ lại bay qua Cao-ma. Sau khi về lại Biên hòa ngày 19 avril 23 chiếc phi cơ khởi sự bay từ Biên hòa ra Tourane; rồi bay ra Huế hạ tại trường bay Phú hải, cách Huế 13 cây số.

Ngày chửa nhựt 30 avril lúc 8 giờ mai đức Kim thượng và các quan tây nam có vào Phú hải làm lễ chào là cờ của hạm đội hàng không Đông dương. Trong lễ này có quan toàn quyền Pasquier dự chương.

Xong lễ, hai mươi mấy chiếc máy bay lần lượt bay lượn, từ Phú hải ra tận Huế.

Cũng trong ngày 30 avril này đoàn phi cơ đã từ kinh thành mà về Bắc.

P. V.

Tin quá chắc có hại

Ngày 2-5-33 vừa rồi, ở ngôi chùa nơi đầu cầu Đông ba, có rước thợ về đức tượng Phật.

Việc đức tượng đã thờ, là việc thuộc về tôn giáo, không nói tới. Dạy thấy nhiều kẻ nhữn có lấy dất cốt ở tượng rồi ra làm thuốc uống để chữa bệnh, thật có phong hại đến vệ sinh. Vì thế đất kia, khi làm cốt, đất sinh hơi đồng rút vào trong? và nếu khi đem đem mài uống, thì Phật phò họ đầu chẳng thấy, chứ thấy uống vật độc thì có.

Tin quá chắc có hại.

Vô-đạo

NGHỆ AN

Dưỡng gió bề măng

Mụ Ngụ ễn-thị-Ai, ngụ làng Đại điền, phủ Anh sơn bị lý trưởng hiếp như vậy:

Nguyễn chồng mụ nếu rượu lượn bị bắt, phải 4 tháng tù. Khi gần được tha thời người chồng ốm rồi chết trong lao. Nhà nước tư phạt 13517 tiền cơm, lý trưởng Nguyễn-dinh-Khan mượn cơ đó, và dọa mẹ con tự tử phải bán gia sản và bán viết chớ mẹ / một mẫu đất.

Việc này để thưa đến Tòa, Tòa giao cho quan phủ Anh-sơn xử.

(X m qua trang 3 cột 4)

Cò-tinh bỏ-thận

Bệnh như thế nào thì phải dùng CỎ-TINH ĐỎ. THẬN THUYẾT, hay đau lưng, mỏi vai, thường đau mắt, ở tai, đim ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện kỳ dị sinh ra sự hãi. Bệnh đương trong thời kỳ này thì mau dùng hết 3 lọ CỎ-TINH ĐỎ-THẬN thì khỏi phải lo các chứng bệnh như sau này nữa.

Mộng-tinh - Di-tinh - Hoạt-tinh là ba chứng rất hiểm nghèo, nguy cho bệnh nặng nhẹ mà phải sinh ra. Nếu có bệnh đến đường này, nếu đã phải ra ba chứng bệnh này thì trên đây, thì phải lập tức gửi thư về lấy đơn 3 lọ mà dùng tiếp thì tức được chữa khỏi.

Mỗi lọ 12 - 15 lọ 30 lọ. Bệnh này phần nhiều các bệnh nhân mắc thường mắc, vì hoặc chơi hơi quá độ, rượu quá nhiều, hoặc là uống nhiều đường mà sinh ra, ở khoảng 17 đến 20 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin viết thư hỏi.

M. SINH-HUY

44, Rue Maréchal Foch - VINH

PHÒNG KHÁM BỆNH

Nguyễn-sĩ-Dụng

Y-sĩ Đông-Pháp

Rue Pasteur-Tourane

TIỀN MẮT TẤT MANG!

Nhờ sự Nhạy bén, nghiên cứu của thuốc SÔT-KET, nhãn « MẮT SAO », trị bệnh mắt, rất hiệu nghiệm, mà bằng chứng M. VINH-HUY, 44, Rue Maréchal Foch VINH, tiếp được rất nhiều thư từ các khách gửi về khen thuốc và khen người. Thuốc trị bệnh mắt « Mắt tất mang » của M. SINH-HUY lấy lòng thành thật mà bỏ các thêm rằng: nếu ai dùng thuốc này không khỏi thì được hoàn tiền lại. Mọi vụ: 0515, mỗi lọ giá 400 tiền 1500. Bệnh nhẹ dùng một hai lọ, nặng thì dùng trong 6 và 10 ngày.

Ông già bà lão

có thuốc:

BÔ-HUYẾT KHU-PHONG

hết mọi xương đau lưng

THÂN-DƯỢC!

THAM-THIEN-ĐƯƠNG

Khuy-nh-Điệp

Dầu trị bệnh

hăng chất nước

Hôi-Thiên

Dầu trị bệnh

hăng chất đặc

Ba-Cô

Dầu thơm xức tóc

là ba thứ dầu đã có tiếng

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ:

Đau xương,

Nhức gân,

Tê bại,

Mệt mỏi,

Ghe chặc,

Máy day,

v.v...

Giải huyết độc

Phạm-Đoàn-Điễm

Nhà bảo-chế PHAM-ĐOÀN-ĐIỂM Tourane (Annam)

SAVON

VIETNAM

tốt hơn hết

<https://doi.org/10.1016/j.jmb.2019.05.005>

BẢO-QUÂN
Số 123, đường Đông-Bà, Huế
Giấy-thiệp số: số 83
Giấy-thiệp: TIENHAI KHU

Quân Ngộ Kinh Diệm, hiện lãnh Tả
vũ Bình Thuận, say đến mức cho thủng

Crabtree